

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตของสมาชิกโครงการหมู่บ้านสหกรณ์สันกำแพง และข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงพัฒนาโครงการหมู่บ้านสหกรณ์สันกำแพงได้ดังต่อไปนี้ คือ

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่า ประชากรของหมู่บ้านสหกรณ์สันกำแพงมีความพึงพอใจในคุณภาพชีวิตของตนเองในระดับที่สูงพอสมควร ทั้งๆที่สภาพโดยทั่วไปของประชกรนั้น ส่วนใหญ่มีรายได้ไม่เกิน 4,000 บาทต่อเดือน และมีสภาพความเป็นอยู่ที่ค่อนข้างขัดสนในทางเศรษฐกิจ แต่กลับมีความพึงพอใจกับคุณภาพชีวิตของตนเองในทุก ๆ ตัวแปรที่ทำการทดสอบ

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากก่อนหน้านี้ประชากรส่วนใหญ่จะเข้ามาอาศัยอยู่ในโครงการหมู่บ้านสหกรณ์สันกำแพงนั้น เกือบทั้งหมดเป็นผู้มีฐานะยากจน ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง ต่อมาเมื่อมีโครงการหมู่บ้านสหกรณ์สันกำแพงจัดตั้งขึ้นตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทำให้ประชาชนที่ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองและมีฐานะยากจนได้เข้ามาอาศัยทำกิน และได้รับการดูแลเอาใจใส่จากเจ้าหน้าที่ของรัฐค่อนข้างดี ในเรื่องเกี่ยวกับสาธารณูปโภคพื้นฐาน อาทิเช่นมีถนนลาดยางเข้าสู่หมู่บ้านรวมทั้งภายในหมู่บ้านด้วย การมีไฟฟ้าใช้ทุกครัวเรือน การได้รับการบริการด้านสาธารณสุขมูลฐาน เป็นต้น ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่รู้สึกว่าคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ในปัจจุบันถึงแม้จะไม่สะดวกสบายมากนัก แต่เมื่อเปรียบเทียบกับสภาพความเป็นอยู่ก่อนเข้าเป็นสมาชิกของโครงการนั้น ถือได้ว่ามีสภาพความเป็นอยู่ดีกว่าเดิมอยู่นั่นเอง จึงทำให้ผลการวิจัยปรากฏผลออกมาว่าประชากรส่วนใหญ่ที่เป็นสมาชิกของโครงการหมู่บ้านสหกรณ์สันกำแพงมีความพึงพอใจในคุณภาพชีวิตของตนเอง ต่างไปจากสมมติฐานที่ตั้งไว้ก่อนการวิจัย

แต่อย่างไรก็ตามจากการสำรวจภาคสนามและการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการหมู่บ้านสหกรณ์สันกำแพง ผู้วิจัยพบว่ามีปัญหาบางประการซึ่งเป็นที่ทราบกันดีและเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นอยู่เสมอๆ ของโครงการและสมาชิกในโครงการ ดังต่อไปนี้ คือ

1. สมาชิกในโครงการจำนวนหนึ่งได้แอบขายที่ดินของตนเองให้กับบุคคลอื่น ทั้ง ๆ ที่เป็นข้อห้ามของโครงการมิให้สมาชิกขายที่ดินให้กับบุคคลอื่น ทั้งนี้อาจเนื่องจากสมาชิกเหล่านั้นมีความจำเป็นในเรื่องการเงินหรืออาจเป็นเพราะความต้องการทางวัตถุเริ่มเข้ามามีอิทธิพลต่อสมาชิก เช่น การนำเงินที่ได้รับจากการขายที่ดินไปใช้ในการส่งเสียบุตรหลานในด้านการเรียนหรืออาจนำเงินไปใช้จ่ายในทางฟุ่มเฟือยต่างๆ อาทิ เครื่องใช้ไฟฟ้าต่างๆ รถยนต์ โดยสมาชิกเหล่านี้เมื่อขายที่ดินของตนเองไปแล้ว ก็ไม่มีที่ดินเพียงพอที่จะทำกินหรือบางรายก็ไม่มีที่ดินทำกินจึงเรียกร้องขอเพิ่มที่ดินทำกินจากรัฐหรือขอที่ดินใหม่ โดยอ้างว่าที่ดินที่มีอยู่ไม่เพียงพอต่อการประกอบอาชีพ หรือบางรายก็ทำการบุกรุกเข้าไปแผ้วถางที่ดินในเขตป่าสงวน ซึ่งสร้างปัญหาเรื่องการจัดการให้กับภาครัฐเพิ่มขึ้น

2. สมาชิกของโครงการที่ทำการเพาะปลูกหรือผลิตผลผลิตทางการเกษตรนั้น ขาดการจัดการที่ดีเกี่ยวกับการวางแผนการผลิต ทำให้ในบางครั้งผลผลิตที่ผลิตจากโครงการออกสู่ตลาดพร้อม ๆ กับผลผลิตทางการเกษตรจากที่อื่นๆ ซึ่งเป็นชนิดเดียวกัน จึงมักจะถูกกดราคาซื้อจากตลาด

3. หน่วยราชการที่มีหน้าที่ส่งเสริมหรือแนะนำด้านการประกอบอาชีพให้แก่สมาชิกในโครงการขาดการแนะนำที่ต่อเนื่อง และบางหน่วยงานขาดความตั้งใจที่จะดำเนินการ โดยดำเนินการเพียงเพื่อให้ผ่านๆ ไปเท่านั้นไม่ได้ให้การช่วยเหลือและส่งเสริมอย่างจริงจัง มีผลให้การทำงานของสมาชิกของโครงการขาดความต่อเนื่องและขาดทิศทางที่แน่นอน ส่งผลให้สมาชิกในโครงการไม่สามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองในด้านการประกอบอาชีพให้ดียิ่งขึ้นได้ตามนโยบายของโครงการที่ได้กำหนดไว้

4. ระบบการบริหารงานภายในของสหกรณ์สันกำแพงยังขาดการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ ทำให้เกิดการผูกขาดอำนาจการบริหารงาน สมาชิกของสหกรณ์ไม่สามารถตรวจสอบการบริหารงานต่าง ๆ ได้ ส่งผลให้การบริหารจัดการภายในของสหกรณ์เกิดความไม่โปร่งใสและเป็นไปในทางที่เอื้อประโยชน์ให้กับกลุ่มของตนเอง โดยที่สมาชิกส่วนใหญ่ไม่ได้รับประโยชน์

5. การจัดการด้านการตลาดเพื่อรองรับผลผลิตของสมาชิกสหกรณ์ไม่ได้รับการจัดการหรือช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้ง ๆ ที่ในบางครั้งการเพาะปลูกหรือการผลิตต่างๆ ได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานภาครัฐ แต่กลับไม่ได้รับการจัดการด้านการตลาดรองรับผลผลิตเหล่านั้น ทำให้สมาชิกสหกรณ์ต้องนำผลผลิตออกสู่ตลาดเอง จึงทำให้การตลาดของสมาชิกสหกรณ์เป็นไปในลักษณะที่ต่างคนต่างทำ ส่งผลให้ขาดอำนาจในการต่อรองราคา ทำให้ได้รับผลตอบแทนที่ไม่ดีพอ

ทั้งหมดที่กล่าวข้างต้นคือปัญหาหลัก ๆ ที่เกิดขึ้นภายในหมู่บ้านสหกรณ์สันกำแพง ซึ่งผู้วิจัยได้พบขณะทำการวิจัย แต่เมื่อมองโครงการโดยภาพรวมแล้วผู้วิจัยมีความเห็นว่าโครงการจัดสรรที่ดินให้แก่คนยากจนในลักษณะเช่นนี้ เป็นโครงการที่มีประโยชน์สมควรที่จะขยายโครงการไปสู่ประชาชนในท้องถิ่นอื่นซึ่งมีปัญหาเรื่องการขาดแคลนที่ดินทำกินและมีความยากจน เนื่องจากเป็นพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงมีต่ออาณาประชาราษฎร์ และเป็นประโยชน์ต่อประชาชนผู้ยากจน

แต่ทั้งนี้ความเห็นของผู้วิจัยที่เกี่ยวกับโครงการหมู่บ้านสหกรณ์สันกำแพง ควรมีการปรับปรุงในด้านต่างๆ เพื่อให้การดำเนินงานของโครงการมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นดังนี้คือ

5.2 ข้อเสนอแนะ

ในการดำเนินการวิจัยผู้วิจัยได้ทำการประมวลปัญหาและความต้องการของฝ่ายต่าง ๆ ที่มีส่วนร่วมในหมู่บ้านสหกรณ์สันกำแพง และสรุปเป็นข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพของโครงการหมู่บ้านสหกรณ์สันกำแพงได้ดังนี้

5.2.1 การปรับปรุงการดำเนินงานของสหกรณ์ ประกอบด้วย

- ควรมีการปรับปรุงระบบบริหารงานของสหกรณ์ เช่น การปรับปรุงวิธีการให้เงินกู้แก่สมาชิกให้มากขึ้นกว่าในปัจจุบันที่สมาชิกกู้เงินจากสหกรณ์ได้ไม่พอกับความต้องการในการลงทุน
- ควรให้สหกรณ์มีบทบาทจัดฝึกอบรมความรู้ด้านอาชีพแก่สมาชิกสหกรณ์ ตลอดจนการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ เช่น การจัดตั้งศูนย์แปรรูปผลผลิต

5.2.2 ส่วนราชการต่าง ๆ ควรให้ความช่วยเหลือแก่สมาชิกสหกรณ์และสหกรณ์เพิ่มเติมจากปัจจุบัน อาทิเช่น

- ให้การช่วยสนับสนุนเงินทุน ในรูปเงินกู้ดอกเบียดำ เงินกู้ซื้อพันธุ์สัตว์ หรือพันธุ์พืช ให้กับสมาชิก
- ช่วยพยุงราคาผลผลิต ไม่ว่าจะเป็นการเพาะปลูกหรือการเลี้ยงสัตว์
- ช่วยอบรมความรู้อาชีพด้านต่าง ๆ เช่น การเพาะปลูก การเลี้ยงไก่ การแปรรูปอาหาร
- ช่วยจัดทำตลาดแรงงานในระดับหมู่บ้าน เช่น โรงงานประเภทต่าง ๆ
- ช่วยปรับปรุงระบบกรรมสิทธิ์ในที่ดินสมาชิกสหกรณ์

5.2.3 ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานสหกรณ์

- การปรับปรุงการดำเนินงานของสหกรณ์ อาทิเช่น ควรสนับสนุนให้มีเงินทุนกู้ยืมแก่สมาชิกมากขึ้น
- ควรจัดทำแหล่งน้ำเพื่อเพาะปลูกและพื้นที่เลี้ยงสัตว์เพิ่มมากขึ้น
- ควรส่งเสริมอาชีพแก่สมาชิกมากขึ้น โดยใช้กระบวนการฝึกอบรม
- ควรส่งเสริมให้มีการเกษตรแบบไร่นาสวนผสมเป็นโครงการทดลอง
- ควรจัดระบบคัดเลือกสมาชิกสหกรณ์ที่สมควรได้รับการสนับสนุนในกิจกรรมต่าง ๆ ของสหกรณ์
- ควรปรับปรุงระบบเอกสารสิทธิที่ทำกินแก่สมาชิกสหกรณ์
- ช่วยสนับสนุนเงินทุน ดอกเบียดำให้สมาชิกสหกรณ์กู้ยืมมากขึ้น
- ช่วยจัดทำตลาดผลผลิตทางการเกษตรให้พอเพียงและเหมาะสม
- ช่วยสนับสนุนความรู้วิชาการ เทคโนโลยีการประกอบอาชีพ ทั้งภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร
- ช่วยส่งเสริมอุตสาหกรรมในครัวเรือนและหัตถกรรม

5.2.4 โครงการหมู่บ้านสหกรณ์ฯ ได้ดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ เพื่อที่จะพยายามยกระดับคุณภาพชีวิตของสมาชิกสหกรณ์ เช่น ส่งเสริมให้สหกรณ์ฯ ดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ฯ การพัฒนาและส่งเสริมอาชีพสมาชิกสหกรณ์ฯ และการพัฒนาด้านอื่น ๆ

จากการดำเนินการดังกล่าวข้างต้นของโครงการฯ นั้น เป็นแผนงานและโครงการของรัฐบาลตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน ซึ่งจากการวิจัยครั้งนี้ พบว่าสมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่พึงพอใจในคุณภาพชีวิตทุกด้านอยู่ในเกณฑ์ที่สูง แสดงให้เห็นว่า แผนงานและโครงการนี้ของรัฐบาล ได้ผลเป็นที่น่าพอใจในระดับหนึ่ง ถึงแม้ว่าสมาชิกสหกรณ์ส่วนมากจะยังมีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน

ข้อเสนอแนะที่ทางรัฐควรปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้แผนงานและโครงการฯ ประสบผลสำเร็จมากที่สุดคือ

1. ควรตรวจสอบ และควบคุมการดำเนินงานของคณะกรรมการสมาชิกสหกรณ์ฯ ให้มีความโปร่งใสและมีกฎเกณฑ์ระเบียบที่ดี เช่น คณะกรรมการสมาชิกสหกรณ์ควรมีวาระการดำรงตำแหน่ง สับเปลี่ยนหมุนเวียนกัน

2. ส่วนราชการต่าง ๆ ที่เข้าไปเกี่ยวข้องต้องมีความจริงใจที่จะช่วยกันพัฒนาและส่งเสริมตามโครงการฯ นี้

3. โครงการฯ นี้ ควรดำเนินการต่อไป เพื่อเป็นตัวอย่างให้เห็นถึงวิธีการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้แก่ชุมชนอื่น ๆ ต่อไป

ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นข้อเสนอเพื่อที่จะทำให้โครงการหมู่บ้านสหกรณ์อำเภอสันกำแพง กิ่งอำเภอแม่ออนสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเพื่อรับกับกระแสการเปลี่ยนแปลงในอนาคตต่อไป